

การจัดการเรียนรู้ออนไลน์และการประยุกต์ใช้บนฐานชีวิตใหม่ Online Based Teaching and Learning Management and Application

พระสมพงษ์ ณัฐโก (เผ่าเจ้า)

PhraSompong Natthiko (Thaongao)

ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Doctor of Education in Teaching Social Studies

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: sompong.tha@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

เทคโนโลยีในสังคมยุคสารสนเทศที่มีแหล่งเรียนรู้ได้ไม่รู้จักหมดสิ้นมีการเชื่อมโยงข้อมูลด้วยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ คือ ระบบอินเทอร์เน็ตที่สร้างการเรียนรู้ให้เกิดได้อย่างกว้างขวางและกระจายไปทุกระดับ ทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอรรถศาสตร์ ปัจจุบันได้มีการพัฒนาบทเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีนำบทเรียนต่าง ๆ ขึ้นไว้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมากมายกับแนวคิดแบบใหม่ ๆ เริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสร้างความวิตกกังวลและความไม่มั่นคงในกลุ่มผู้สอน ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่จะเรียนรู้กลยุทธ์ใหม่ในฐานะที่เป็นผู้นำการศึกษา ครูอาจารย์ต้องยอมรับที่จะเรียนรู้และแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดจากทฤษฎีใหม่ ๆ ที่เข้ามาอย่างมีสติต้องเป็นตัวอย่างของการเรียนรู้วิธีการคิดนอกกรอบและพัฒนามากขึ้น ที่ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิต นักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้ศึกษาเข้าใจความหลากหลายการจัดการเรียนรู้บนฐานวิถีชีวิตใหม่ในประเด็นองค์ประกอบ การจัดการห้องเรียนออนไลน์ และการประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สอนและผู้เรียนต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ออนไลน์, ฐานวิถีชีวิตใหม่, การประยุกต์ใช้

Abstract

The technology in the information age society that has an inexhaustible source of learning is connected by a computer network system, namely the Internet, that creates a wide range of learning and spreads at all

ได้รับบทความ: 20 เมษายน 2566; แก้ไขบทความ: 19 พฤษภาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 22 พฤษภาคม 2566

Received: April 20, 2023; Revised: May 19, 2023; Accepted: May 22, 2023

levels, both in the system, outside the system, and according to courteous. Nowadays, lessons have been developed by using technology media to bring various lessons on the Internet, allowing students to learn a lot with new concepts beginning to influence education management. The rapid changes create anxiety and instability in the teaching community. It is a challenge to learn new strategies as an educator. Teachers must accept to learn and solve problems that may arise from new theories that come in consciously. They Must be an example of learning how to think outside the box and develop more. That allows teachers and students to apply for online teaching and learning to achieve learning outcomes according to objectives. This article aims to provide students with Students and the general public have studied and understood the diversity of online learning management based on a new way of life, in terms of elements. online classroom management and application in online teaching management to prepare for teachers and learners further.

Keyword: Online Learning Management, New Normal, Application

1. บทนำ

การเรียนการสอนบนเครือข่ายออนไลน์เป็นมิติใหม่ของกระบวนการเรียนการสอนที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ที่มีอินเทอร์เน็ตติดตั้งอยู่ การออกแบบบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ การนำไปใช้ในสภาพจริง สามารถทำให้ผู้ใช้สามารถใช้ได้อย่างสะดวก (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2551: 12) ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อที่จะพัฒนาความคิดความรู้ความเข้าใจและทักษะของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การแสดงความเห็นทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน ผู้สอนส่วนมากยังคงใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบเดิม โดยยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) ผู้สอนจะกำหนดแนวทางการเรียนการสอน โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนขาดการคิดวิเคราะห์ การนำทฤษฎีปัญญานิยมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะช่วยแก้ไขปัญหาด้านความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง (ทิชาพร นามวงศ์, 2560: 14)

การเรียนออนไลน์ในปัจจุบันรูปแบบของการเรียนออนไลน์นั้นขึ้นอยู่กับรัฐบาล และสถาบันการศึกษาว่าจะจัดในรูปแบบไหน ต้องมีการสำรวจว่าแต่ละสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากน้อยเพียงใด การจัดการเรียนรู้ออนไลน์บนฐานวิถีชีวิตใหม่ควรมีหลักสูตรที่กระชับเน้นเนื้อหาจำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปวาง

แผนการสอนและใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม ยืดหยุ่นโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ คำนึงถึงความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อนักเรียนเน้นการปฏิบัติให้นักเรียนรู้สึกสนุกหาเทคโนโลยีที่เหมาะสม มาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ เช่น Microsoft Teams, Zoom, Facebook และ Line (Boonphak, 2020) จะเห็นได้ว่าการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนการสื่อสารเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชา และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทในการสอนเป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนอีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นเพราะทักษะการสื่อสารถือว่าเป็นทักษะที่ครูต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนา (กัญญกุลณัช พิศาอัครชัย, 2561: 28)

กล่าวสรุปได้ว่า การศึกษายุคใหม่ต้องเน้นการเรียนรู้ได้เองต่อยอดความรู้เดิมคิดและประยุกต์ความรู้ให้เกิดประโยชน์เหมาะกับตนเองตามสถานการณ์ การศึกษาออนไลน์เป็นระบบการสอนที่ยืดหยุ่นโดยใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตนำเสนอข้อมูลเพื่อสนองต่อผู้เรียนในทุกที่ ทุกเวลา และทุกคน รวมทั้งการออกแบบระบบการเรียนการสอนการพัฒนาเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนและการประเมินการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ เป็นต้น

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นิสิต นักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้ศึกษาเข้าใจความหลากหลายการจัดการเรียนรู้ออนไลน์บนฐานวิถีชีวิตใหม่ในประเด็นองค์ประกอบ การจัดการห้องเรียนออนไลน์ และการประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สอนและผู้เรียน ต่อไป

2. ความหมายของฐานวิถีชีวิตใหม่

Oxford Dictionary (2021) ได้ให้คำนิยาม New normal ว่า “a previously unfamiliar or a typical situation that has become standard, usual, or expected” หมายถึง สถานการณ์ หรือปรากฏการณ์ที่แต่เดิมเป็นสิ่งที่ไม่ปกติ ผู้คนไม่คุ้นเคย ไม่ใช่มาตรฐาน ต่อมาเมื่อเกิดหรือเกิดวิกฤตบางอย่าง จึงมีการเปลี่ยนแปลงทำให้สถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้นกลายเป็นสิ่งที่ปกติและเป็นมาตรฐาน Boonsiriphan (2020: 1) ได้กล่าวไว้ว่า New normal หมายถึง ความปกติใหม่ หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่น่าคุ้นเคย เช่น วิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติ และการจัดการ

สุวิมล มธูรส (2564: 33) ได้กล่าวไว้ว่า ความปกติใหม่เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องมาจากมีบางสิ่งเปลี่ยนรูปแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมเคยปฏิบัติมา ดังที่ ราชบัณฑิตยสภา, (2565: 1) ได้ให้ความหมาย ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากเดิม เนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความหมายของฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง ความปกติใหม่หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบซึ่งในที่นี้คือการแพร่ระบาดของโรค เป็นต้น

3. การจัดการเรียนการสอนออนไลน์

การเรียนการสอนแบบออนไลน์เป็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา รูปภาพ วิดีโอ การใช้สื่อหลาย ๆ ประเภทร่วมกับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ฐานนี้ย ธรรมเมธา (2557: 11) ได้ให้ความหมายว่าการจัดการศึกษาออนไลน์ คือ การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารการเรียนการสอนโดยมีการกำหนดกิจกรรมการเรียน และการสอนที่ออกแบบด้วยวิธีสอนหลากหลาย มีการนำเสนอเนื้อหาสื่อแบบดิจิทัล ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สุวิมล มธูรส (2564: 35) กล่าวว่า การเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19 นั้นได้นำเอาเทคโนโลยีปัจจุบันและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ อำนวยความสะดวกให้การเรียนสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ชุมชนแห่งการเรียนรู้ยังมีอยู่แต่เปลี่ยนพื้นที่จากมหาวิทยาลัยสู่โทรศัพท์มือถือ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์เป้าหมายของการศึกษายังคงเดิมแต่ผู้เรียนสามารถใช้วิธีที่แตกต่างกันไปในการไปให้ถึงจุดหมาย เช่น นักศึกษาอาจจะดูภาพ คลิปวิดีโอ หรือฟังการบรรยาย ถูขณมา สิกขมาน (2554: 15) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนออนไลน์ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการออกแบบการเรียนการสอนไว้อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายการจัดการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน การถ่ายทอดความรู้ การนำเสนอเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และถ่ายทอดกลยุทธ์การสอนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือซึ่งในปัจจุบันเน้นไปที่การใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนการสอนออนไลน์ คือวางแผนการเรียนการสอนออนไลน์แจ้งให้เตรียมการสำหรับกระบวนการออนไลน์และให้เนื้อหาที่ต้องการสอนซึ่งเป้าหมายก็คือความหลากหลายวิธีสำหรับผู้เรียน และหลากหลายจำนวนของผู้เรียน

โดยทั่วไปการสอนออนไลน์จะอยู่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือบูรณาการแบบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ขึ้นอยู่กับการออกแบบ เพื่อสร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น

4. องค์ประกอบการสอนแบบออนไลน์

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ผู้สอน (Instructor) เป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญของผู้สอน มีส่วนทำให้การสอนออนไลน์บรรลุเป้าหมาย
- 2) ผู้เรียน (Student) เป็นผู้รับเนื้อหาและองค์ความรู้จากผู้สอน ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีความพร้อมในด้านการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อสามารถสืบค้น วิเคราะห์ข้อมูลประเมินเนื้อหาอย่างเป็นระบบ
- 3) เนื้อหา (Content) เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ เนื้อหาควรมีการออกแบบโครงสร้างตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา
- 4) สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ (Instructional Media & Resources) ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา สื่อการสอนที่ดีจะเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาขณะที่เรียนได้ สื่อที่ใช้ในการสอนควรมีความแปลกใหม่
- 5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Process) เป็นกระบวนการออกแบบการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามหัวข้อ วัตถุประสงค์ เนื้อหา สื่อการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการวัด ประเมินผล (วิทยา วาโย และคณะ, 2563: 284) ฐานันท์ ธรรมเมธา (2557: 54) ได้แบ่งองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) เนื้อหาและสื่อการเรียน
- 2) ระบบนำส่งสารสนเทศและการสื่อสาร
- 3) ระบบการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางการเรียน
- 4) ระบบการวัดและการประเมินผล
- 5) ระบบสนับสนุนการเรียน
- 6) ผู้สอนและผู้เรียน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เนื้อหาการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสอนออนไลน์ ต้องมีเนื้อหาส่งมาและไม่ขัดแย้งกับการเรียนรู้เทคโนโลยี การสอนแบบออนไลน์จะได้รับข้อมูลเทคโนโลยี เช่น การเรียนรู้ออนไลน์ หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อให้ทุกคนได้เนื้อหาเหล่านั้น ที่สำคัญมากในข้อกำหนดการเรียนการสอนออนไลน์ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด ดังต่อไปนี้ เช่น โปรแกรมใช้งานการสนทนา หรือวิดีโอคอล การสอนแบบออนไลน์อาจมีชุดการเรียนรู้ให้ทุกคนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีโดยใช้วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นต้น

5. การจัดการห้องเรียนออนไลน์

ในการเรียนการสอนออนไลน์จำเป็นต้องมีการทำความเข้าใจถึงรายละเอียดการเรียนการสอน โดยผู้สอนจะต้องกำหนดกรอบเวลาการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดโดยอาศัย ศาสตร์และศิลป์ในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นครูจึงต้องให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะเป็นการเลือกและตัดสินใจที่ดีและเหมาะสม ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ชัดเจนว่ามีอะไรบ้าง เช่น เชื้อเชื้อ บรรยาย แบ่งกลุ่มทำงาน นำเสนอ อภิปราย สรุป เป็นต้น
2. กำหนดสื่อการเรียนการสอนในแต่ละกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ใช้การบรรยายอัดเป็นวิดีโอ ไว้สำหรับให้ผู้เรียนได้เปิดดูได้
3. กำหนดระยะเวลาของแต่ละกิจกรรมการเรียนการสอนแบ่งเวลาให้เหมาะสม เพราะการกำหนดเวลาต้องชัดเจนเพื่อไม่ให้กินเวลาของรายวิชาอื่น
4. กำหนดว่ากิจกรรมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมบางกิจกรรม อาจไม่จำเป็นต้องออนไลน์ แต่เป็นการให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองก่อน การศึกษาเนื้อหา ด้วยเอกสารประกอบการสอน การฟังบรรยายจากสื่อวิดีโอ เป็นต้น สำหรับการออนไลน์ เป็นต้น (อลงกรณ์ เกิดเนตร และคณะ, 2564: 295)

ปราวินยา สุวรรณรัฐโชติ (2561: 244) ได้นำเสนอเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ และการจัดการชั้นเรียนออนไลน์ โดยเสนอสมรรถนะและองค์ประกอบที่ผู้สอนออนไลน์ จะต้องให้ความสำคัญ คือ 1) ศาสตร์การสอน กลยุทธ์การสอน และออกแบบกิจกรรม 2) การจัดกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน 3) การให้คำแนะนำและส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียน 4) การวัดและประเมินผลการประเมิน ประสิทธิภาพการสอน การประเมินการมีส่วนร่วมทางการเรียนของผู้เรียน 5) ความรู้และ ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สอน สรุปสมรรถนะของผู้สอนออนไลน์ด้านการให้ คำแนะนำและส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนด้วยตนเอง

ผู้เขียนสามารถสรุปได้ดังนี้ การจัดเตรียมห้องเรียนออนไลน์ ช่วยให้ได้รับการ ตอบรับจากครูผู้สอนและผู้เรียน การจัดการชั้นเรียนมีความหมายรวมไปถึงการจัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพและจัดการกับพฤติกรรมของผู้เรียน ตลอดจนเป็นการจัด กิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนสนใจ สามารถกระตุ้นและสนใจให้เกิดการเรียนรู้ เป็นต้น

6. อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์

พันธุ์พฤษ์ ดาวัลย์ และสิรินภา กิจเกื้อกูล (2565: 17) ได้กล่าวไว้ว่า จากการ ประเมินการเรียนรู้ออนไลน์พบข้อสังเกตและข้อสรุปดังนี้ ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการ

จัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ทั้งความไม่พร้อมในอุปกรณ์การเรียน ความไม่พร้อมของผู้ปกครอง ความไม่พร้อมของผู้เรียน

1. ความไม่พร้อมในอุปกรณ์การเรียน โดยผู้ปกครองผู้มีรายได้น้อยจะเผชิญกับข้อจำกัดที่สูงกว่าเมื่อบุตรหลานต้องเรียนออนไลน์

2. สถานศึกษาบางส่วนอาจไม่ได้เตรียมความพร้อมและออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้รองรับรูปแบบการเรียนออนไลน์แบบเต็มรูปแบบ เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

3. การเรียนออนไลน์เป็นเรื่องการปรับตัวของครูและนักเรียน

4. การเรียนออนไลน์เป็นเรื่องน่าเบื่อและเครียดสำหรับทุกคน

5. การเรียนออนไลน์เป็นเรื่องของความพร้อมของผู้สอนการเรียนออนไลน์เป็นการวางแผนของครูที่จะนำบทเรียนมาประยุกต์ให้สามารถเรียนโดยที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์ 1 ต่อ 1 ได้

6. การเรียนออนไลน์ไม่ได้มีประสิทธิผลการเรียนรู้อย่างที่เราเคยคาดหวัง (Over-rated)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การเรียนรู้ออนไลน์มีอุปสรรคอีกมากมาย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต การเรียนรู้ออนไลน์ต้องมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วมีเสถียรภาพสูงเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ออนไลน์และดาวน์โหลดข้อมูล เป็นต้น

2. การจัดการเวลาอาจมีปัญหาในเวลาเพราะการเรียนรู้ออนไลน์ไม่มีการควบคุมเหมือนเวลาเรียนแบบในห้องเรียน เป็นต้น

3. การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามแผน คำถามที่ถามบ่อยอาจพบว่าเนื้อหาการเรียนรู้ออนไลน์มีความยาก ต้องตอบคำถาม

4. ปัญหาด้านการเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตระหว่างการเรียน ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเรียนทำให้เรียนไม่รู้เรื่องและตามเนื้อหาไม่ค่อยทัน และขาดประสบการณ์การเรียนออนไลน์ เป็นต้น

5. สภาพแวดล้อมไม่พร้อมในการเรียนออนไลน์ ผู้เรียนมีอุปกรณ์การเรียนแตกต่างกัน ไม่เหมาะสมกับการเรียนออนไลน์

7. การประยุกต์การสอนแบบออนไลน์

การประยุกต์การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สอนและผู้เรียน สรุปได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยพิจารณาการเรียนการสอนกับลักษณะรายวิชา คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนสอดคล้องกับผู้เรียน โดยผู้สอนควรวิเคราะห์เนื้อหาวิชาให้เหมาะสมสำหรับการเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยพิจารณาจากรายละเอียดเนื้อหาและผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้แก่ การแบ่งกลุ่มนำเสนอ การจัดทำวิดีโอ การเล่นเกมส์ การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น ซักถาม ตอบคำถาม สรุปบทเรียน เป็นต้น

2. การออกแบบสื่อการเรียนการสอน ความทันสมัยหลากหลายเข้าใจง่าย เช่น รูปภาพ วิดีโอคลิป ข้อความกราฟิก ดนตรีประกอบ เพื่อกระตุ้นความสนใจ รวมทั้งสื่อที่ใช้ควรมีการเชื่อมโยงกับเนื้อหาเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น เป็นต้น

3. ประเมินเพื่อการปรับปรุงระหว่างการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการเรียนการสอนทำให้ผู้สอนสามารถปรับเนื้อหาบทเรียนให้สอดคล้องกับผู้เรียน ขณะที่มีการสอนแบบออนไลน์ เป็นต้น

4. เตรียมกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า กรณีที่มีข้อจำกัดเกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ หรือผู้เรียนมีข้อจำกัดเรื่องค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการใช้งานอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

พินันท์ วิศาลสกุลวงษ์ และคณะ (2563: 97) ได้อธิบายไว้ว่า สื่อการสอนออนไลน์ที่ดีมีความหลากหลายร่วมกับวิธีการสื่อสารของผู้สอนที่ดีถึงผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจในการใช้สื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและผู้เรียนมีความตระหนักในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ของผู้นิพนธ์ มีการออกแบบสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ PowerPoint โดยออกแบบขนาดตัวอักษรที่ชัดเจน ความเข้มของตัวอักษร ปริมาณเนื้อหาที่เหมาะสม มีรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อนั้น ๆ

ข้อดีของการเรียนออนไลน์

1. สามารถเลือกเรียนตามระดับความรู้และความสนใจได้
2. เนื้อหาการเรียนการสอนทันสมัยและมีการอัปเดตอยู่เสมอ
3. สามารถกลับไปทบทวนได้เสมอ
4. เวลาเรียน และสถานที่มีความยืดหยุ่น

ข้อเสียของการเรียนออนไลน์

1. ผู้เรียนอาจจะขาดสมาธิในการเรียนได้
2. ไม่ได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
4. ต้องใช้อุปกรณ์ในการเรียนที่มีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การประยุกต์การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนสอน หลังสอน

ควรมีการปรับบทบาทของผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล และสรุปแก้ไขปัญหามาจากการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นต้น

8. สรุป

การศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ รวมทั้งวางแผนการรับมือกับภาวะหยุดชะงักทางการศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้ตามปกติและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสารและออกแบบสื่อการเรียนผ่านทางเทคโนโลยี รวมไปถึงการนำผลการประเมินจากการปรับปรุงการเรียนการสอนออนไลน์มีความน่าสนใจ และดึงดูดผู้เรียนให้มาเรียนออนไลน์กันมากขึ้น ดังนั้น การเรียนการสอนออนไลน์ในทุกระดับชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นระดับสำคัญในการสร้างบัณฑิตเพื่อเป็นคนในสังคม อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญในการออกแบบการเรียนการสอนรวมถึงกลยุทธ์ เทคนิค วิธีการ รูปแบบการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมของแต่ละศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมและสามารถรับมือได้อย่างเท่าทัน เป็นต้น

9. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนแบบออนไลน์ผู้เรียนสามารถเสาะแสวงหาความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ และเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิตภายใต้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทันสมัย เมื่อประมวลเป็นองค์ความรู้ใหม่ จะเห็นแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนออนไลน์ใน 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยภายในของการเรียนการสอนออนไลน์ คือ การเรียนรู้แบบออนไลน์ต้องมีความพร้อมทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีการสื่อสารอย่างปลอดภัย และการรู้เท่าทันสื่อ รู้กฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ผู้สอนและผู้เรียนเลือกการเรียนการสอนตามระดับความรู้และความสนใจโดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีทักษะการประยุกต์ความรู้ได้ อีกทั้งการปรับบทบาทของผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล อีกทั้งการประยุกต์ใช้ก่อนสอน การออกแบบสื่อการเรียนการสอน ความทันสมัยหลากหลายเข้าใจง่าย เช่น รูปภาพ วิดีโอคลิป ข้อความกราฟิก ดนตรีประกอบ เพื่อกระตุ้นความสนใจ เป็นต้น

ประเด็นที่ 2 ปัจจัยภายนอกของการเรียนการสอนออนไลน์ หลังสอน ควรมีการปรับบทบาทของผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล ในขณะที่เรียนรู้ผู้สอนและผู้เรียนจะพบอุปสรรคมากมาย เช่น การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต การจัดการเวลา

อาจมีปัญหา ทำให้เรียนไม่รู้เรื่องและตามเนื้อหาไม่ค่อยทัน สภาพแวดล้อมไม่พร้อมในการเรียนออนไลน์ ผู้เรียนมีอุปกรณ์การเรียนแตกต่างกัน ไม่เหมาะสมกับการเรียนออนไลน์ เป็นต้น แผนภาพ ระบบออนไลน์บนฐานวิถีชีวิตใหม่และการประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอน

ผังแสดงองค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา สิกขมาน. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจ โดยการใช้การสอนแบบ E-Learning. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กัญญ์กุลณัช พืชรชอัศวชัย. (2561). การใช้อินโฟกราฟิกในการนำเสนอข้อมูลยุคดิจิทัลคอนเทนต์ด้วยโปรแกรม Piktochart. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 12(4), 28-48.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2551). การพัฒนาคอร์สแวร์และบทเรียนบนเครือข่าย. พิมพ์ครั้งที่ 12. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฐาปณีย์ ธรรมเมธา. (2557). อีเลิร์นนิ่ง: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ e-Learning: from theory to practice. โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

- ทิชาพร นามวงศ์. (2560). การออกแบบอินโฟกราฟิกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. *Veridian E-Journal, Science and Technology Silpakorn University*, 4(4), 14-25.
- ปราวีณา สุวรรณรัฐโชติ. (2561). ความสามารถและบทบาทของผู้สอนออนไลน์: การแสดงตนของผู้สอนและการสนับสนุนผู้เรียน. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(2), 244–256.
- พันธุ์พฤกษ์ ดาวัลย์ และสิรินภา กิจเกื้อกูล. (2565). มุมมองของครูวิทยาศาสตร์ต่อการส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 45(2), 17-33.
- พริ้นท์ วิศาลสกุลวงษ์ และคณะ. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเสริมผ่านสื่อออนไลน์เฟสบุ๊คกรุป วิชาการพยาบาลผดุงครรภ์ 2. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 38(1), 97-106.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2565). **รู้จัก New Normal ฉบับราชบัณฑิตยสภา**. เข้าถึงได้จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/> (สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2566).
- วิทยา วาโย และคณะ. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9*, 14(34), 284-298.
- สุวิมล มธูรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(40), 33-42.
- อลงกรณ์ เกิดเนตร และคณะ. (2564). การจัดการชั้นเรียนออนไลน์ด้วยรูปแบบ SMILES เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ชีวิตวิถีใหม่ในยุคเปลี่ยนผ่านการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 13(1), 294-307.
- Boonphak, K. (2020). Learning Management in the New Normal. *Journal of Industrial Education*, 19(2), 1-6.
- Boonsiriphan, M. (2023). **Get to Know "New Normal" from the Royal Society of Thailand**. Retrieved from <https://news.thaipbs.or.th/content/292126> (Accessed 5 April 2023).
- Oxford Dictionary. (2023). **New Normal**. Retrieved from https://www.lexico.com/definition/the_new_normal?locale=en (Accessed April 8, 2023).